

İletişimde nezaket üslûbu

H. Nisa Hanım: “Eşim bana karşı haksız yere çok kırıcı davranıyor. Ayrılmak istemiyorum. Çünkü çocuklarım var. Küsmek bir çözüm olabilir mi? Bazen tepki verdiğim zaman birbirimize kırıcı oluyoruz. Birbirimize nasıl davranmalıyız?”

İnsanlar arası ilişkilerde öylesine birleştirici bir dinimiz var ki, hiçbir beşerî hatâ için insanlar arasına çatlak ve ayrılık girmesine aslâ müsaade etmez. Kur’ân, gayr-i Müslimlerle ilgili yaptığı uyarılarda bile, asla ve asla insanlığın rafa kaldırılmasını istemez. Cenâb-ı Hak Hazret-i Musa gibi bir büyük Peygamberine (as), Firavun gibi bir azılı kâfir için “yumuşak sözle yaklaşmayı” emrediyor!1, Bu âyet bize çok şey öğretiyor! Biz, hiç olmazsa birbirimize karşı ilişkilerimizde “yumuşak huylu olmayı, yumuşak sözlü olmayı” Allah’ın emri saymalıyız. Kavimleri tarafından taşlanarak kan revan içinde bırakılan nice peygamberler vardır ki, bir yandan acı içinde kanlarını silerlerken, diğer yandan, “Allah’ım! Kavmimi bağışla! Onlar bilmiyorlar!”2 diye duâ edebilmekteydiler. Muhatabın kötü tavrı neden küsmeyi gerektirsin?

Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz’in (asm) Mekkelilere karşı yumuşak tutumunu şöyle över: “Allah’ın rahmetinden dolayı sen onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, şüphesiz onlar etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet! Onlar hakkında mağfiret iste!”3

Müslümanlar arası ilişkilerde ise Kur’ân tam bir nezaket incisidir! Asla, ama asla hiçbir Müslümana kem gözle bakılmasına izin vermez. Bakınız; Kur’ân, Müslümanları kardeş ilân eder4, Kur’ân, Müslümanlar arası gıybeti, sû-i zannı5 arkadan çekiştirmeyi ve kaş-göz işâreti ile alay etmeyi haram kılar6. Kur’ân, mü’minlerin birbirlerine karşı mütevazı ve merhametli, kâfirlere karşı güçlü ve izzetli olmalarını takdir eder7, Kur’ân, mü’minler için hayırlı bir sıfat olarak, “Onlar öfkelerini yutarlar, insanların kusurlarını affederler.”8 buyurur; Kur’ân, mü’minlere, “Affetsinler! Aldırmasınlar! Allah’ın sizi bağışlamasını istemez misiniz?”9 buyurur.

Misalleri arttırmak mümkün. Kur’ân’da barışı, kardeşliği, affi ve bağışlamayı öneren onca âyete rağmen, kin ve nefretin, sürtüşmenin, küskünlüğün, dargınlığın ve kırgınlığın sürdürülmesini haklı gören tek bir âyete neden rastlamayız acaba? Kur’ân bu yaklaşımıyla,—hâşâ—bir tarafı haklı mı kabul ediyor? Yoksa her kayıt ve şartta Müslümanları “barış” ortak paydasında birleştirmek mi istiyor?

Bu âyetler, hiç şüphesiz eşler arası ilişkilerde çok daha nazik ve emredici hükümler taşır. Bir yastıkta kocayan veya bir yastıkta ebediyete yürüyen eşler, dinimize göre; 1- Birbirlerinin hatalarını görmemelidirler, 2- Birbirlerini mutlak surette bağışlamalıdır, 3- Birbirlerine kesinlikle nazik davranmalıdırlar, 4- Birbirlerine kayıtsız şartsız sevgi ve saygı duymalıdırlar, 5- Birbirlerinin hoşlanmadıkları huylarını “yok” saymalı ve görmezden gelmelidirler. 6- Birbirlerinin kızgın hallerinde öfkeyi körükleyen değil, kesinlikle susmayı ve sineye çekmeyi tercih eden taraf olmalıdırlar.

Çünkü Kur’ân, eşleri, Cennet gölgeliklerinde karşılıklı koltuklar üzerinde yaslanmış, istedikleri her meyvenin ve ikramların ayaklarına getirildiği birer “ebediyet arkadaşı=âhret dostu” olarak takdim ediyor.¹⁰ Peygamber Efendimiz (asm) bunun için, “Hayırlılarınız, kadınlarınıza hayırlı olanlarınızdır!”¹¹, “Allah’a iman etmiş olan bir koca, Allah’a iman eden karısından nefret etmez. Onun bir tabiatını beğenmezse, diğerinden hoşlanır”¹² buyurmaktadır.

Allah aşkına insafla düşünelim: Bizim hangi sürtüşmemiz, hangi kırgınlığımız, hangi küskünlüğümüz, Kur’ân’ın bizi “ebediyet arkadaşı” olarak takdimini gölgede bırakabilir? Eşimize karşı var saydığımız yersiz onur ve izzet, âhret dostluğunu ve ebediyet arkadaşlığını incitmeye değer mi?

Hiç şüphesiz, birer insan olarak, günlük tartışmalarda bulunmamızda bir sakınca yoktur. Konuşalım, tartışalım, yer yer sesimizi de yükseltelim, tamam; ama eğer kırıcı olmuş isek, birbirimizi incitmiş isek, hemen ardından barışmayı ve gönül almayı da lütfen geciktirmeyelim.

Tabii ki hayat varyantlarının yükü altında kadın da kendi haklılığını dile getirecek, yerine göre susmayacak, tavır koyacak ve eşini mutlak bir zarardan kurtaracaktır. Bu durumda da koca sessiz kalmayı ve alttan almayı bilmeli ve bunu başarmalıdır.

DİPNOTLAR:

1. Tâhâ Sûresi, 20/44.
2. R. Sâlihîn, 640.
3. Âl-i imrân Sûresi, 3/159.
4. Hucûrât Sûresi, 49/10.
5. Hucûrât Sûresi, 49/12.
6. Hümeze Sûresi, 104/2.
7. Fetih Sûresi, 48/29.
8. Âl-i İmrân Sûresi, 3/134.
9. Nûr Sûresi, 24/22.

10. Yâsîn Sûresi, 36/55-58.

11. R. Sâlihîn, 626.

12. Taç, 2/928.